

Konkurence un tirdzniecība

Publicēts: 15.09.2020.

Konkurence

Ekonomikas ministrija izstrādā normatīvos aktus un izstrādā un īsteno politiku jautājumos, kas saistīti ar konkurenci, ievērojot Latvijas tautsaimniecības intereses un Eiropas Savienības iekšējā tirgus prasības. Galvenā no institūcijām, kas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam īsteno valsts politiku konkurences attīstības un aizsardzības jautājumos ir Konkurences padome.

Konkurences padome (www.kp.gov.lv)

Konkurences padomes mērķis ir nodrošināt iespēju katram tirgus dalībniekam veikt ekonomisko darbību brīvas un godīgas konkurences apstākļos, kā arī veicināt konkurences attīstību visos tautsaimniecības sektoros sabiedrības interesēs.

Tirdzniecība

Ekonomikas ministrija izstrādā normatīvos aktus un izstrādā un īsteno politiku jautājumos, kas saistīti ar iekšējās tirdzniecības regulēšanu, elektronisko komerciju, ievērojot Latvijas tautsaimniecības intereses un Eiropas Savienības iekšējā tirgus prasības.

Saistību tiesības tirdzniecības darījumos vispārīgi tiek reglamentētas Civillikumā. Tāpat ikvienam komersantam sava komercdarbība jāveic saskaņā ar to vispārējo tiesību normu kopumu, kas noteikti Latvijas Republikas normatīvajos aktos un veido komercdarbības vides tiesisko regulējumu.

Jāievēro prasības attiecībā uz:

komercdarbības reģistrēšanu un veikšanu;

finanšu plūsmas uzskaiti un nodokļu nomaksu;

gada pārskatu iesniegšanu;

darba devēja un darbinieka darba tiesiskajām attiecībām;

darba aizsardzību darba vietā;

sanitāro normu ievērošanu komercdarbības veikšanas vietā;

būvnormatīvu un ugunsdrošības prasībām;

godīgas konkurences ievērošanu;

patērētāju tiesību ievērošanu u.c.

Papildus Civillikumam, tirdzniecību regulē arī [Patērētāju tiesību aizsardzības likums](#)

2010.gada 1.jūnijā stājās spēkā Ministru kabineta 2010.gada 12.maija noteikumi Nr.440 „[Noteikumi par tirdzniecības veidiem, kas saskaņojami ar pašvaldību, un tirdzniecības organizēšanas kārtību](#)”, kuros ir reglamentēta ielu tirdzniecības un tirgu organizēšanas kārtība.

Pašvaldību uzdotie jautājumi par 2010.gada 12.maijā Ministru kabineta noteikumiem Nr.440 „Noteikumi par tirdzniecības veidiem, kas saskaņojami ar pašvaldību, un tirdzniecības organizēšanas kārtību” (Tirdzniecības noteikumiem) un to piemērošanu

1. Kā piemērojama pašvaldības nodeva ielu tirdzniecībai?

Atbilde: Tirdzniecības noteikumos nodevu jautājumi netiek reglamentēti. Pašvaldība var uzlikt tirdzniecības dalībniekam pašvaldību nodevu par tirdzniecību publiskā vietā saskaņā ar 2005.gada 28.jūnija Ministru kabineta noteikumos Nr.480 „*Noteikumi par kārtību, kādā pašvaldības var uzlikt pašvaldību nodevas.*” noteikto kārtību.

2. Vai ar preču pārdošanu ielu tirdzniecībā ir saprotama arī pakalpojumu sniegšana (piemēram, atrakcijas bērniem, izjādes ar zirgu u.tml.)?

Atbilde: Nē. Regulējums ir attiecināms tikai uz preču pārdošanu publiskās vietās un kārtība, kādā sniedzami pakalpojumi publiskās vietās šajos noteikumos nav noteikta (izņemot sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumus).

3.Vai pašvaldībai ir tiesības pieprasīt pārdodamās produkcijas izcelsmi apliecinošus dokumentus?

Atbilde: Jā. Saskaņā ar Tirdzniecības noteikumu 30.punktu pašvaldībai ir paredzētas tiesības pieprasīt no tirdzniecības dalībnieka informāciju par ielu tirdzniecībā realizējamām precēm un to izcelsmi, kā arī pārbaudīt šo informāciju, ja tai rodas pamatotas aizdomas par sniegtās informācijas patiesumu.

Tādējādi pašvaldība, pieprasot uzrādīt pārdodamās produkcijas izcelsmi apliecināšu dokumentu tirdzniecības dalībniekam, īsteno Tirdzniecības noteikumu 30.punktā tai paredzētās tiesības.

4. Kādi normatīvie akti reglamentē Tirdzniecības noteikumu 7.1.1. un 7.4.apakšpunktā minēto preču apriti „nelielos apjomus”?

Primāro produktu aprite nelielos apjomos tiek reglamentēta:

2009.gada 8.decembra Ministru kabineta noteikumos Nr.1393 „Veterinārās prasības mājputnu un zaķveidīgo gaļas apritei nelielā daudzumā”

2010.gada 1.jūnija Ministru kabineta noteikumos Nr.499 „Higiēnas prasības augu izcelsmes produktu primārajai ražošanai un tiešajai piegādei galapatērētājam nelielā apjomā”

2010.gada 12.maija Ministru kabineta noteikumos Nr.433 „Veterinārās un higiēnas prasības svaigu zvejas produktu apritei nelielā apjomā”

2007.gada 28.augusta Ministru kabineta noteikumos Nr.589 "Noteikumi par kārtību, kādā mednieki piegādā medījumos dzīvniekus vai to gaļu mazos daudzumos, un veterinārajām prasībām medijamo dzīvnieku vai to gaļas apritei"

2010.gada 13.apriļa Ministru kabineta noteikumos Nr.345 „Higiēnas un obligātās nekaitīguma prasības govs svaigpiena apritei

nelielā apjomā”

2007.gada 2.oktobra Ministru kabineta noteikumos Nr.665 "Higiēnas prasības olu aprītei nelielā apjomā"

5. Vai pašvaldība saskaņā ar jaunajiem Tirdzniecības noteikumiem var atļaut rūpnieciski ražotu preču pārdošanu ielu tirdzniecībā?

Atbilde: Jā. Pašvaldības dome saskaņā ar tirdzniecības organizēšanas kārtības tiesisko regulējumu ir tiesīga noteikt attiecīgajā ielu tirdzniecības vietā realizējamās preču grupas (t.sk. atļaut rūpnieciski ražotu preču pārdošanu attiecīgajā ielu tirdzniecības vietā).

6. Ar ko jāsaņemas tirdzniecības veikšana jūras piekrastē vai publiskajos ūdeņos?

Atbilde: Lai saņemtu pašvaldības atļauju ielu tirdzniecībai jūras piekrastē vai publiskajos ūdeņos, tirdzniecības dalībniekam jāiesniedz pašvaldībā iesniegums, norādot šādu informāciju un pievienojot šādus dokumentus:

- 1) fiziskās personas vārds, uzvārds un personas kods vai juridiskās personas nosaukums (firma) un nodokļu maksātāja reģistrācijas numurs;
- 2) realizējamo preču grupas;
- 3) paredzētā tirdzniecības norises vieta, laiks un ilgums;
- 4) saskaņojums ar pasākuma rīkotāju par tirdzniecības veikšanu pasākuma norises laikā un vietā, ja tirdzniecība paredzēta attiecīgā pasākuma norises laikā un vietā, izņemot gadījumu, ja pasākuma rīkotājs ir attiecīgās administratīvās teritorijas pašvaldība vai tās dibināta iestāde;
- 5) pārvietojamā mazumtirdzniecības punkta kustības maršruts un laiks, ja tirdzniecība paredzēta vairākās publiskās vietās;
- 6) saimnieciskās darbības reģistrāciju apliecināšanas dokumenta kopija vai fiziskās personas (kurai atbilstoši nodokļu jomu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem nav jāreģistrē saimnieciskā darbība) apliecinājums, ka tā neveic saimniecisko darbību vai saskaņā ar likumu "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" var neregistrēties kā saimnieciskās darbības veicēja, kā arī nenodarbina citas personas;
- 7) cita pašvaldības saistošajos noteikumos noteiktā informācija.

7. Ja attiecīgā pasākuma rīkotājs (piemēram, kultūras, sporta vai reliģisku svētku u.tml. pasākumu) ir pati pašvaldība vai tās dibināta iestāde, vai tirdzniecības dalībniekam ir nepieciešams saņemt saskaņojumu arī no pasākuma rīkotāja pirms došanās uz pašvaldību, lai saņemtu pašvaldības atļauju ielu tirdzniecībai?

Atbilde:

1. Ja tirdzniecības dalībnieks vēlas saņemt pašvaldības atļauju ielu tirdzniecībai, lai pārdotu preces pašvaldības vai tās dibinātas iestādes pasākuma norises laikā un vietā (ja ielu tirdzniecība netiek organizēta pasākuma norises laikā un vietā), tirdzniecības dalībniekam jāiesniedz pašvaldībā šo noteikumu 15.punktā minētais iesniegums bez 15.5.apakšpunktā minētā dokumenta t.i. bez saskaņojuma ar pasākuma rīkotāju.

2. Ja pašvaldības vai tās dibinātas iestādes pasākuma norises laikā un vietā ielu tirdzniecību organizē tirdzniecības organizators un tirdzniecības dalībnieks ir iekļauts šo noteikumu 19.4.apakšpunktā minētajā tirdzniecības dalībnieku sarakstā, tirdzniecības dalībniekam nav jāiesniedz pašvaldībā šo noteikumu 15.punktā minētais iesniegums un nav nepieciešama pašvaldības atļauja ielu tirdzniecībai.

8. Ja Tirdzniecības noteikumu 15. vai 19.punktā minētais iesniegums un tam pievienotie dokumenti pašvaldībā tiek iesniegti elektroniski, vai saskaņā ar Elektronisko dokumentu likumu pašvaldības atļauja arī būtu jāizsniedz elektroniski?

Atbilde: Tirdzniecības noteikumos nav noteikts pienākums pašvaldības atļauju ielu tirdzniecībai vai ielu tirdzniecības organizēšanai izsniegt elektroniski. Arī *Elektronisko dokumentu likumā* un uz šā likuma pamata izdotajos 2005.gada 28.jūnija Ministru kabineta noteikumos Nr.473, *Elektronisko dokumentu izstrādāšanas, noformēšanas, glabāšanas un aprites kārtība valsts un pašvaldību iestādēs un kārtība, kādā notiek elektronisko dokumentu aprite starp valsts un pašvaldību iestādēm vai starp šīm iestādēm un fiziskajām un juridiskajām personām* nav ietverts pienākums valsts un pašvaldības iestādei sniegt privātpersonai atbildi elektroniski, ja no privātpersonas ir saņemts elektronisks dokuments (iesniegums).

Tomēr pašvaldībai savā darbībā būtu jāievēro *labas pārvaldības princips* un jāisto tādās komunikācijas formas ar sabiedrību, kas vērstas uz tās interešu ievērošanu. Proti, kvalitatīva valsts pārvalde ir vērsta uz administratīvo šķēršļu mazināšanu uzņēmējiem un iedzīvotājiem, tādēļ, saņemot no privātpersonas elektronisku dokumentu (iesniegumu), valsts pārvaldes *labā prakse* būtu arī atbildi adresātam sniegt elektroniski, ja vien iesniegumā nav pausta vēlēšanās atbildi saņemt citā komunikācijas formā.

9. Vai ielu tirdzniecībā, pārdodot alkoholiskos dzērienus vai alu, ir nepieciešama arī licence mazumtirdzniecībai novietnē?

Atbilde: Tirdzniecības noteikumos nav noteiktas prasības atsevišķu preču grupu (piemēram alkoholisko dzērienu) pārdošanai ielu tirdzniecībā. Tomēr, ja citos tiesību aktos (speciālajās tiesību normās) ir noteikta īpaša attiecīgo preču aprites kārtība, tad tā ir jāievēro arī ielu tirdzniecībā.

Alkoholisko dzērienu aprites kārtība ir noteikta *Alkoholisko dzērienu aprites likumā*, kur 8.panta trešajā daļā ir noteikts, ka, „ja vietējā pašvaldība atļauj alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecību novietnēs, tā, ievērojot šā likuma un citu normatīvo aktu prasības, izdod saistošos noteikumus par:

1) laika periodu kalendārajā gadā, uz kādu atļauta alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecība novietnēs;

2) kārtību, kādā saskaņojama alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības novietnes vieta.”

Ņemot vērā iepriekš minēto, jāsecina, ka, ja pašvaldība vēlas atļaut alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecību novietnēs tās administratīvajā teritorijā, saskaņā ar Alkoholisko dzērienu aprites likumā noteikto Pašvaldības domei ir jāizdod saistošie noteikumi, nosakot tajos kārtību, kādā saskaņojama alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības novietnes vieta.

10. Tirdzniecības noteikumu 12.1.apakšpunktā noteikts, ka ielu tirdzniecībā tirdzniecības dalībniekam jāievēro, lai netiktu aizsegts pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas skatlogs. Kā būtu interpretējama šī tiesību norma, ja tirdzniecības veicējs ielu tirdzniecības vietā un pastāvīgajā tirdzniecības vietā ir viena un tā pati persona, piemēram, iekārtojot vasaras kafejnīcu pie pastāvīgas tirdzniecības vietas?

Atbilde: Administratīvā procesa likuma 17.pantā ir noteikts, ka, interpretējot attiecīgo tiesību normu, lieto šādas interpretācijas pamatmetodes:

1) *gramatisko interpretācijas metodi*, t.i. noskaidro tiesību normas jēgu no valodnieciskā viedokļa;

2) *vēsturisko interpretācijas metodi*, t.i. noskaidro tiesību normas jēgu, ņemot vērā apstākļus, uz kuriem pamatojoties tā radīta;

3) *sistēmisko interpretācijas metodi*, t.i. noskaidro tiesību normas jēgu saistībā ar citām tiesību normām;

4) *teleoloģisko (jēgas un mērķa) interpretācijas metodi*, t.i. noskaidro tiesību normas jēgu, pamatojoties uz lietderīgu un taisnīgu mērķi, kas ar attiecīgo tiesību normu jāsasniedz.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Tirdzniecības noteikumu 12.1. un 12.2.apakšpunktā iekļautais tiesiskais regulējums būtu izvērtējams, pielietojot ne tikai gramatisko interpretācijas metodi, bet arī pārējās tiesību normu interpretācijas metodes, jo īpaši teleoloģisko interpretācijas metodi, noskaidrojot tiesību normas jēgu un apzinoties mērķi, kas ar attiecīgo tiesību normu jāsasniedz.

Lai netiktu traucēta un apgrūtināta saimnieciskā darbība pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietā gadījumos, kad ielu tirdzniecība notiek tiešā tās tuvumā, Ministru kabinets ir noteicis, ka tirdzniecības dalībnieks ielu tirdzniecībā nav tiesīgs aizsegt

pastāvīgās tirdzniecības vietas vai pakalpojuma sniegšanas vietas skatlogu, kā arī traucēt ieeju pastāvīgajā tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietā un izeju no tās. Tādējādi ir pamats uzskatīt, ka situācija, kurā pastāvīgās tirdzniecības vietas īpašnieks ir nolēmis, piemēram, vasaras sezonas laikā paplašināt savu saimnieciskās darbības sniegšanas vietu ar teritoriju ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas (pie pastāvīgās tirdzniecības vietas ārpus ēkas, lai, piemēram, izvietotu galdīņus „vasaras kafējnicai”), nav uzskatāma par tādu, kurā pastāvīgās tirdzniecības vietas skatloga daļēja aizsegšana kolidētu ar tiesību normas jēgu un mērķi, kas ar attiecīgo tiesību normu bija jāsasniedz, un šāda pastāvīgās tirdzniecības vietas īpašnieka rīcība nebūtu uzskatāma par Tirdzniecību noteikumu 12.1.apakšpunkta pārkāpumu.

11. Tirdzniecības noteikumu 15.7.apakšpunktā noteikts, ka viens no pašvaldībā iesniedzamajiem dokumentiem, lai saņemtu atļauju ielu tirdzniecībai, ir saimnieciskās darbības reģistrāciju apliecinošā dokumenta kopija. Papildus tam noteikumu 15.1.apakšpunktā tirdzniecības dalībniekam jānorāda nodokļu maksātāja reģistrācijas numurs. Vai gadījumā, ja pašvaldības rīcībā ir autorizēta sistēma, ar kuras palīdzību, ievadot attiecīgu nodokļu maksātāja reģistrācijas numuru, pašvaldībai ir pieejami dati par reģistrēto nodokļu maksātāju, tā ir tiesīga nepieprasīt 15.7.apakšpunktā norādīto dokumentu?

Atbilde: Tirdzniecības noteikumu 15.7.apakšpunktā iekļautais tiesiskais regulējums būtu izvērtējams, pielietojot ne tikai gramatisko interpretācijas metodi, bet arī pārējās tiesību normu interpretācijas metodes, tai skaitā teleoloģisko un sistēmisko interpretācijas metodi, noskaidrojot tiesību normas jēgu un apzinoties mērķi, kas ar attiecīgo tiesību normu jāsasniedz, kā arī noskaidrojot tiesību normas jēgu saistībā ar citām tiesību normām.

Tirdzniecības noteikumu 15.punktā ir norādīta iesniegumā norādāmā informācija un tam pievienojamie dokumenti, kas jāiesniedz pašvaldībā, lai pašvaldība varētu pieņemt lēmumu par ielu tirdzniecības atļaujas izsniegšanu vai atteikumu izsniegt atļauju. Proti, šīs tiesību normas mērķis ir nodrošināt pašvaldību ar tai nepieciešamo informāciju, lai tā varētu izdot administratīvo aktu.

Turklāt Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta astotajā daļā ir noteikts, ka „valsts pārvaldi organizē pēc iespējas ērti un pieejami privātpersonai. Ja informācija, kura nepieciešama pārvaldes lēmuma pieņemšanai, kas regulē publiski tiesiskās attiecības ar privātpersonu, ir citas institūcijas rīcībā, iestāde to iegūst pati, nevis pieprasa no privātpersonas.”

Tādējādi, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ja attiecīgās pašvaldības rīcībā ir autorizēta sistēma, ar kuras palīdzību, ievadot attiecīgu nodokļu maksātāja reģistrācijas numuru, pašvaldībai ir pieejami dati par reģistrēto nodokļu maksātāju, tā ir tiesīga nepieprasīt 15.7.apakšpunktā norādīto saimnieciskās darbības reģistrāciju apliecinošā dokumenta kopiju.

12. Kā būtu jārikojas, ja pašvaldība konstatē, ka viens no tirdzniecības organizatora sarakstā iekļautajiem tirdzniecības dalībniekiem jau vairākas reizes ir pārkāpis tirdzniecības noteikumus? Vai pastāv iespēja svītrot šo personu no tirdzniecības dalībnieku saraksta?

Atbilde: Pašvaldība ir tiesīga svītrot no tirdzniecības organizatora iesniegtā tirdzniecības dalībnieku saraksta personu tikai Tirdzniecības noteikumu 28.punktā noteiktajos gadījumos, t.i. ja tā tirdzniecības organizatoram ir sniegusi nepatiesu tirdzniecības dalībnieku sarakstā iekļaujamo informāciju vai nepatiesu informāciju saturošu dokumentu.

13. Vai pašvaldība lēmumu par ielu tirdzniecības vai ielu tirdzniecības organizēšanas atļaujas izsniegšanu vai atteikumu izsniegt atļauju pieņem 5 darbdienu laikā pēc iesnieguma iesniegšanas, vai pēc tam, kad iesniegti visi iesniegumam pievienotie dokumenti un norādītas visas nepieciešamās ziņas iesniegumā?

Atbilde: Tirdzniecības noteikumu 15. un 19.punktā ir norādīta iesniegumā norādāmā informācija un tam pievienojamie dokumenti, kas jāiesniedz pašvaldībā, lai pašvaldība varētu pieņemt lēmumu par ielu tirdzniecības vai ielu tirdzniecības organizēšanas atļaujas izsniegšanu vai atteikumu izsniegt atļauju.

Daļējas vai nepilnīgas informācijas norādīšana iesniegumā, kā arī normatīvajā aktā noteikto dokumentu nepievienošana iesniegumam, nenodrošina pašvaldību ar tai nepieciešamo informāciju, lai tā varētu izdot administratīvo aktu, tādēļ pašvaldībai lēmums par ielu tirdzniecības vai ielu tirdzniecības organizēšanas atļaujas izsniegšanu vai atteikumu izsniegt atļauju būtu jāpieņem 5 darbdienu laikā pēc pilnīgas iesniegumā norādāmās informācijas un tam pievienojamo dokumentu (15., 19.punkts) iesniegšanas pašvaldībā.

14. Kurš ir sodāms par tirdzniecības noteikumu pārkāpumu, ja pašvaldība ir izsniegusi atļauju tirdzniecības organizatoram – tirdzniecības dalībnieks vai tirdzniecības organizators?

Atbilde: Tirdzniecības organizatora darbības tiesiskais regulējums ir noteikts Tirdzniecības noteikumu 19., 20., 23., 24., 25.punktā un tirdzniecības organizators ir atbildīgs par šajās tiesību normās noteikto prasību ievērošanu.

Tirdzniecības noteikumos nav paredzēta tirdzniecības organizatora atbildība par tirdzniecības dalībnieka izdarītajiem normatīvo aktu pārkāpumiem ielu tirdzniecības laikā. Piemēram, tirdzniecības organizators nav atbildīgs, ja tirdzniecības dalībnieks nav ievērojis saimniecisko darbību reglamentējošo normatīvo aktu prasības attiecībā uz attiecīgu dokumentu atrašanos tirdzniecības vietā.

15. Vai noteikumu 22.punkts ir tulkojams paplašināti, proti, vai ar publisko personu ir saprotama arī atvasinātas publiskās personas iestāde (tai skaitā pašvaldības iestāde)?

Atbilde: Tirdzniecības noteikumu 19.punktā minētā kārtība, kādā saņemama pašvaldības atļauja ielu tirdzniecības organizēšanai, ir attiecināma uz tādām publiskām personām kā valsts aģentūrām, muzejiem, pašvaldības padotības iestādēm u.tml. publiskām personām (t.sk. atvasinātām publiskām personām un iestādēm), lai nodrošinātu vienotu kārtību ielu tirdzniecības (jo īpaši īslaicīgas tirdzniecības organizēšanai kultūras, sporta vai reliģisku svētku vai citu pasākumu norises laikā un vietā) organizēšanas saskaņošanai ar attiecīgo pašvaldību. Iepriekš minētā kārtība ielu tirdzniecības organizēšanas atļaujas saņemšanai nav attiecināma uz pašu pašvaldību (pašvaldības domi).

Ņemot vērā iepriekš minēto, Tirdzniecības noteikumu 22.punktā minētā „publiskā persona” ir publiskā persona šo noteikumu 19.punktā minētajā izpratnē.

16. Kā tirdzniecības organizatoram jāizpilda noteikumu 23.5.apakšpunktā ietvertais pienākums, proti, vai tirdzniecības organizators tirdzniecības atļaujas kopiju izsniedz katram tirdzniecības dalībniekam, izliek redzamā vietā norises vietā vai arī norāda pašvaldībai vietu (telpu), kurā varēs ar to iepazīties?

Atbilde: Tirdzniecības organizatoram ir jānodrošina pašvaldības izsniegtās ielu tirdzniecības organizēšanas atļaujas atrašanos tirdzniecības organizēšanas vietā. Tirdzniecības noteikumos nav paredzēta detalizētā kārtība, kādā iepriekš minētā prasība būtu izpildāma, tādēļ tirdzniecības organizatoram ir tiesības izvēlēties veidus, kādā tiek nodrošināta pašvaldības izsniegtās ielu tirdzniecības organizēšanas atļaujas atrašanās tirdzniecības organizēšanas vietā. Tomēr iepriekš minētajai atļaujai būtu jābūt pieejamai attiecīgo pašvaldības un kontroles institūciju amatpersonām.

17. Vai tirdzniecības organizatori var prasīt maksu no tirdzniecības dalībnieka par ielu tirdzniecības organizēšanu?

Atbilde: Tirdzniecības noteikumu 25.punktā ir noteikts, ka „tirdzniecības organizators nav tiesīgs tirdzniecības dalībniekam noteikt maksu par ielu tirdzniecības organizēšanas nodrošināšanu, ja ielu tirdzniecība tiek organizēta pašvaldības īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošajā nekustamajā īpašumā”.

Šāda tiesību norma Tirdzniecības noteikumos tika iekļauta, lai nodrošinātu tirdzniecības dalībniekiem, jo īpaši personām, kuras vēlas ielu tirdzniecībā pārdot pašu saražoto lauksaimniecības produkciju un pašu izgatavotos daiļamatniecības izstrādājumus vietējam gala patērētājam, samērīgus un izpildāmus nosacījumus tirdzniecības vietas iegūšanai publiskajā vietā un tādējādi sekmētu saimniecisko darbību un risinātu sociālekonomiskos jautājumus attiecīgajā pašvaldības administratīvajā teritorijā.

Savukārt, ja tirdzniecība tiek organizēta privātpersonas īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošajā nekustamajā īpašumā, tirdzniecības organizators ir tiesīgs tirdzniecības dalībniekam noteikt maksu par ielu tirdzniecības organizēšanu.

18. Tirdzniecības noteikumu 25.punkts neparedz, ka pašvaldībām būtu pienākums tirdzniecības organizatoru atbrīvot no pašvaldības nodevas samaksas par ielu tirdzniecību. Vai no tā ir secināms, ka visi maksājumi saistībā ar tirdzniecības organizēšanas nodrošināšanu jāsedz tirdzniecības organizatoram, kurš nav pašvaldības iestāde?

Atbilde: Tirdzniecības noteikumos netiek reglamentēti nodevu jautājumi. Likuma „Par nodokļiem un nodevām”12.panta pirmās

daļas 4.punktā ir noteikts, ka vietējās pašvaldības domei ir tiesības Ministru kabineta noteikumos noteiktajā kārtībā savā administratīvajā teritorijā uzlikt *pašvaldības nodevu par tirdzniecību publiskā vietā*, savukārt šī kārtība ir noteikta 28.06.2005. Ministru kabineta noteikumos Nr.480 „*Noteikumi par kārtību, kādā pašvaldības var uzlikt pašvaldību nodevas*”, kur noteikumu 9.punktā ir norādīts, ka „*nodevas par tirdzniecību publiskās vietās pašvaldība ir tiesīga uzlikt personām, kuras tirgojas publiskās vietās*”.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pašvaldība *nodevu par tirdzniecību publiskā vietā* nav tiesīga piemērot tirdzniecības organizatoram par ielu tirdzniecības organizēšanu, bet gan tirdzniecības dalībniekam par preču pārdošanu publiskā vietā saskaņā ar 28.06.2005. Ministru kabineta noteikumos Nr.480 „*Noteikumi par kārtību, kādā pašvaldības var uzlikt pašvaldību nodevas*” noteikto kārtību.

19. Ja tirdzniecības dalībnieks patvarīgi mainījis tirdzniecības vietu, bet atļauja izsniegta tirdzniecības organizatoram, tad atļauju anulē tirdzniecības organizatoram? Kā minētās atļaujas anulēšana tirdzniecības organizatoram ietekmē tirdzniecības norisi - vai tas nozīmē, ka, piemēram, pašvaldības policija lūdz visiem apmeklētājiem izklīst un iet prom no tirdzniecības vietas?

Ja tirdzniecības dalībnieks patvarīgi mainījis tirdzniecības vietu, bet atļauja izsniegta tirdzniecības organizatoram, tad atļauju anulē tirdzniecības organizatoram? Kā minētās atļaujas anulēšana tirdzniecības organizatoram ietekmē tirdzniecības norisi - vai tas nozīmē, ka, piemēram, pašvaldības policija lūdz visiem apmeklētājiem izklīst un iet prom no tirdzniecības vietas?

Tirdzniecības noteikumu 23.3.apakšpunktā noteikts, ka tirdzniecības organizators nodrošina kārtību tirdzniecības organizēšanas vietā, savukārt noteikumu 27.punktā noteikts, ka pašvaldība ir tiesīga anulēt atļauju tirdzniecības organizatoram, ja tā ir konstatējusi Tirdzniecības noteikumos minēto prasību izpildes pārkāpumus, tai skaitā patvarīgi ir mainīta tirdzniecības organizēšanas vieta (27.2.apakšpunkts).

Ņemot vērā iepriekš minēto, pašvaldība ir tiesīga īstenot tai 27.punktā paredzētās tiesības un anulēt atļauju tirdzniecības organizatoram, ja tirdzniecības organizators nespēj nodrošināt Tirdzniecības noteikumos noteikto prasību izpildi.

Jautājumā aprakstītajā situācijā pašvaldības policijai, konstatējot Tirdzniecības noteikumu pārkāpumu t.i. tirdzniecības organizatora dalībnieku sarakstā iekļautā tirdzniecības dalībnieka tirdzniecības vietas atrašanās ārpus paredzētās tirdzniecības organizēšanas vietas, saskaņā ar likuma „Par policiju” 10.panta 6.punktu būtu jānorāda uz konstatēto pārkāpumu, jā sastāda protokols par administratīvo pārkāpumu un jānovērš tas t.i. jānodrošina, lai attiecīgā tirdzniecības dalībnieka īstenotā tirdzniecība ārpus paredzētās tirdzniecības organizēšanas vietas tiktu pārtraukta.

Ja pašvaldība, izvērtējot pašvaldības policijas sastādītajā protokolā par administratīvo pārkāpumu sniegto informāciju, pieņem lēmumu (administratīvo aktu) par atļaujas anulēšanu tirdzniecības organizatoram, turpmāka preču pārdošana attiecīgajā tirdzniecības organizēšanas vietā nav atļauta un tā ir uzskatāma par tirdzniecību neatļautā vietā. Atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 37.panta ceturtajai daļai par tirdzniecību neatļautās vietās piemēro naudas sodu līdz četrdesmit divām naudas soda vienībām, kas atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 16.panta otrajai daļai ir 210 eiro.

20. Vai tirdzniecības vietām, kas iekārtotas ēkā izbūvētā atklātā terasē bez jumta seguma un ir pieejama patērētājam, nepieciešama ielu tirdzniecības atļauja?

Atbilde: Nē, jo saskaņā ar 2.1.apakšpunktu ielu tirdzniecība ir *preču pārdošana pašvaldības iekārtotās vai ar pašvaldību saskaņotās publiskās vietās, tai skaitā tirdzniecība no pārvietojamā mazumtirdzniecības punkta*. Saskaņā ar 2.4.apakšpunktu publiska vieta *šo noteikumu izpratnē ir jebkura vieta ārpus ēkas un pastāvīgās tirdzniecības vietas, kura neatkarīgi no tās īpašuma formas ir pieejama patērētājiem*.

Saskaņā ar 2009.gada 22.decembrī izdoto Ministru kabineta noteikumu Nr.1620 „Noteikumi par būvju klasifikāciju” pielikumā sniegto ēkas skaidrojumu, būtiskākās ēkas pazīmes ir jumts vai citādi iezīmēta robeža, kas nosaka patstāvīgi izmantojamās ēkas teritoriju, kā arī iespēja to izmantot cilvēku vai dzīvnieku patvērumam vai priekšmetu glabāšanai.

Ekonomikas ministrija skaidro, ka ēkas terase, kas ir cieši savienota ar ēku, reģistrēta atbilstoši normatīvo aktu prasībām un veido ēkas robežu, kas nosaka patstāvīgi izmantojamās ēkas teritoriju, uzskatāma par ēkas ārtelpu un ēkas sastāvdaļu Civillikuma 854.panta izpratnē, un uz to tādejādi nevar attiecināt Noteikumos Nr.440 minēto publiskās vietas jēdzienu, lai arī ēkas terasei nav

nojumes un tā ir viegli pieejama patērētājam.

21. Vai tirdzniecība ar tirdzniecības atļaujā nenorādītu preču sortimentu arī ir uzskatāma par tirdzniecību neatļautā vietā, kam piemērojami Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 155.4 pantā minētie sodi?

21. Vai tirdzniecība ar tirdzniecības atļaujā nenorādītu preču sortimentu arī ir uzskatāma par tirdzniecību neatļautā vietā, kam piemērojami Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 37.panta ceturtajā daļā minētais sods?

Atbilde: Ielu tirdzniecības atļauja ietver virkni svarīgas komponentes - atļautās realizējamās preču grupas, paredzēto tirdzniecības norises vietu, laiku, ilgumu. Ja kāds no tirdzniecības atļaujā minētajiem nosacījumiem (aspektiem) tiek pārkāpts, piemēram, tirdzniecības vietā tiek realizētas preces, kas nav norādītas atļaujā, ir pamats uzskatīt, ka attiecībā uz šo preču tirdzniecību pašvaldība atļauju ielu tirdzniecībai nav izsniegusi un atbilstoši Tirdzniecības noteikumu 10.punktā minētajam šāda tirdzniecība ir uzskatāma par tirdzniecību neatļautā vietā. Attiecīgi šādos gadījumos būtu piemērojams sods atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 37.panta ceturtajai daļai.

22. Tirdzniecības noteikumu 18.punkts nosaka, ka Pašvaldība piecu darba dienu laikā izskata saņemto iesniegumu ielu tirdzniecības atļaujas saņemšanai un izsniedz ielu tirdzniecības atļauju vai pieņem lēmumu par atteikumu izsniegt atļauju un rakstiski informē par to iesnieguma iesniedzēju. Vai pienākums pašvaldībai informēt iesnieguma iesniedzēju rakstiski ir attiecināms tikai uz nelabvēlīgiem administratīvajiem aktiem?

Atbilde: Tirdzniecības noteikumu 18.punktā noteiktā prasība rakstiski informēt iesnieguma iesniedzēju ir attiecināma uz gadījumiem, kad pašvaldība pieņem lēmumu par atteikumu izsniegt atļauju ielu tirdzniecībai, t.i., gadījumiem, kad tiek pieņemts nelabvēlīgs administratīvais akts.

<https://www.em.gov.lv/lv/konkurence-un-tirdznieciba>